

jonu ulicy Elewatorskiej. Są to wyniesione tereny piaszczyste, dość stromo opadające w kierunku wschodnim, porożcinane kilkoma dolinkami erozyjnymi. Wzdłuż obniżenia dolinnego występują piski eoliczne i niewielkie wydmy.

Roślinność. Las powstał na porzuconych gruntach porolnych i porasta go drzewostan sosnowy pochodzący z samosiewu, bardzo złej jakości i bonitacji. Są to prawdopodobnie zdegradowane siedliska dawnych lasów mieszanych *Melitti-Carpinetum*. Runo leśne jest bardzo ubogie i zmienione z dużą ilością traw i jałowca. Na ubogich piaskach eolicznych występują bory sosnowe. Są to tereny silne zdegradowane, zaśmiecone ze śladami licznych pożarów.

3.5.3. Las Bagno

Położenie. Las Bagno znajduje się we wschodniej części Białegostoku pomiędzy dzielnicami: Skorupy, Pieczurki i Przemysłowa. Większość tego terenu zajmuje las i tylko w południowej jego części występuje dość rozległa polana z wilgotnymi, a miejscami nawet podtopionymi obniżeniami, w których po wiosennych roztopach woda utrzymuje się przez wiele miesięcy. Podtopione i obniżenie ma łączy się z ciekim prowadzącym kierunku zachodnim do Dolistówki. Fragment południowy lasu jest proponowany jako rezerwat przyrody i bliższą charakterystykę tego obiektu zawarto w dalszej części opracowania.

3.5.4. Las Dojlidy (Fig. 3.6)

Położenie. Większość powierzchni kompleksu leśnego znajduje się pomiędzy Stawem Plażowym i ulicą Ks. St. Suchowolca. Są to przeważnie tereny obniżenia wytopiskowego, przechodzące ku południowi w strefę krawędziową wysoczyzny morenowej.

Roślinność. Zbiorowiska łągowe *Circaeo-Alnetum* należą do najlepiej zachowanych na obszarze Dojlid. Łęgi jesionowo-olszowe) zajmują najbardziej eutroficzne siedliska w dolinach niewielkich cieków z glebami torfowo-murszowymi i czarnymi ziemiemi. Piętro górne łągów buduje zwarty, jednowarstwowy drzewostan olszowy (*Alnus glutinosa*), czasem z jednostkową domieszką innych gatunków (*Fraxinus excelsior*, *Populus tremula*, *Salix fragilis*). Oprócz łągów z olszą odnotowano fitocenozy z drzewostanem mieszanym: olszowo-brzozowym *Alnus glutinosa-Betula pubescens* (fragment łągu przy stawie Plażowym), olszowo-topolowym *Alnus glutinosa-Populus tremula*, ol-

szowo-jesionowo-brzozowym (przy Stawie Sobolewskim), brzozowo-wierzbowym *Betula pubescens*-*Salix cinerea*, brzozowym z *Betula pendula* i topolowym *Populus tremula*. Głównymi składnikami poszycia są: *Padus avium*, *Sorbus aucuparia*, *Sambucus nigra*, *Frangula alnus*, *Salix cinerea*, *Ribes spicatum*, *Ribes nigrum*, *Rubus ideus*.

Warstwa zielna jest bogata i wielowarstwowa. Warstwę niższą, nie licząc dorastających do kilku metrów pnączy *Humulus lupulus*, budują m.in. nitrofilne byliny i ziołorośla: *Urtica dioica*, *Filipendula ulmaria*, *Rubus ideus*, *Aegopodium podagraria*, *Lysimachia vulgaris*, *Lycopus europaeus*, *Solanum dulcamara*. Pod tą warstwą rozwija się warstwa ziół niskich z *Geum rivale*, *Deschampsia caespitosa*, *Geranium robertianum*, *Ranunculus repens*, *Ranunculus lanuginosus*. Warstwę niższą budują m.in. *Chrysosplenium alternifolium*, *Oxalis acetosella*, *Anemone nemorosa*. W runie płatów zniekształconych przeważa pokrzywa.

Lasy grądowe *Tilio-Carpinetum* występują na południe od Stawu Plażowego, w strefie przejściowej pomiędzy niżej położonymi łągami, a zajmującym wyższe partie terenu borem mieszanym *Querco-Pinetum*. Grąd zajmuje żyzne siedliska z glebami brunatnymi lub płowymi. Fitocenozy grądu zostały znacznie zniekształcone przez sztuczne nasadzenia sosny, jednak miejscami można zaobserwować jeszcze dobrze zachowane fragmenty zespołu *Tilio-Carpinetum* z wielowarstwowym drzewostanem lipowo-klonowo-grabowym. W warstwie podokapowej rośnie głównie grab z domieszkami podrostu: klonu, lipy, dębu i świerka. Podszyt leśny to przede wszystkim leszczyna i podrosty świerka z domieszką krzewów: *Padus avium*, *Euonymus verrucosa*, *Sorbus aucuparia*. Runo leśne jest zdominowane przez szczawik zajęczy *Oxalis acetosella* i młode osobniki gatunków wchodzących w skład drzewostanu. W zbiorowiskach zniekształconych nasadzenia sosny powodują zaburzenie struktury pionowej lasu (brak warstwy podokapowej), degradację bogatszych siedlisk, niestabilność i zmniejszenie odporności lasu, zubożenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych. W starszych drzewostanach sosnowych pojawia się bujny podszyt złożony z gatunków odpowiadających siedlisku grądowemu. Są to przeważnie: lipa, grab, jarzębina, jesion, klon, dąb oraz leszczyna. Bogactwo runa zależy od zwarcia warstwy poszycia oraz od żyzności siedliska.

Największy kompleks boru mieszanego *Querco-Pinetum* stwierdzono poblizu Stawu I. Sąsiadujący z plażą płat lasu jest silnie przekształcony, nie-

malże całkowicie pozbawiony podszytu, a rzadkie runo reprezentowane jest głównie przez gatunki ruderalne. Lepiej zachował się fragment boru na północ od kolonii Dojlidy. Ten płat charakteryzuje się bogatym w gatunki runem oraz dość bujnym podszytem. Drzewostan zdominowany jest przez sosnę ze znacznym udziałem brzozy, rzadziej świerka, dębu i osiki. W dolnej warstwie licznie występuje dąb z domieszką klonu, jarzębiny, topoli, osiki, graba. Zespół ten charakteryzuje się bujnym poszyciem i znacznym bogactwem runa. W warstwie krzewów dominują tu takie gatunki jak *Sorbus aucuparia*, *Padus avium*, *Sambucus racemosa*. Licznie występują też podrosty gatunków wchodzących w skład wyższych warstw. Warstwę runa stanowią gatunki grądowe i borowe.

3.5.5. Las Klepacze (Fig. 3.7)

Położenie. Las położony jest poza granicami administracyjnymi miasta Białystok, w odległości około 3 km na południowy-zachód od Białegostoku. Administracyjnie należy do województwa białostockiego, położony jest na terenie trzech gmin: gminy Choroszcz, Juchnowiec i Turośń Kościelna i rozciąga się między miejscowościami Turczyn, Księżyno, Klepacze, Ogrodniki, Oliszki. Cechą wyróżniającą ten obszar jest zróżnicowana forma własności. Północna część lasu oraz środkowowschodnia należy do Lasów Państwowych Leśnictwa Antoniuk, Nadleśnictwa Dojlidy, natomiast południowa część terenu oraz obrzeża lasu są własnością prywatną. Lasy prywatne to długie i wąskie działki o zróżnicowanym sposobie zagospodarowania, podzielone między wielu właścicieli. Las Klepacze nie stanowi zwartego kompleksu leśnego. Omawiany obszar rozcina droga kolejowa przebiegająca do Bielska Podlaskiego. W obrębie lasu znajdują się też pola uprawne i łąki, często już nie użytkowane. W południowo-zachodniej części terenu położona jest wieś Niewodnica Kościelna. Na terenie lasu znajdują się również pojedyncze zabudowania. W środkowej części zlokalizowana jest niewielka zwirownia. Wiąże się z tym sieć dróg dojazdowych i ścieżek przecinających las. Przez południową część terenu biegnie szlak turystyczny zwany Szlakiem Nadnarwiańskim, zaś przez południowo-zachodnią w okolicy wsi Niewodnica Kościelna Szlak Włókniarzy.

Rzeźba terenu. Teren badań ograniczony jest dwiema rzekami: od południowego-zachodu Czaplinianką, od północnego-wschodu Horodnianką. Obszar charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą terenu. Najwyższe wzniesie-